

**PREZYDENT MIASTA
ZATWIERDZAM,
CELEM WPROWADZENIA
DO UŻYTKU SŁUŻBOWEGO**

I N S T R U K C J A BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

**DLA
URZĘDU MIASTA
KĘDZIERZYN-KOŹLE
przy ul. Piramowicza 32**

**Opracował:
mgr Marcin Trochimowicz**

Kędzierzyn-Koźle 2007

1. Cel instrukcji.

Celem opracowania jest ustalenie wymagań ochrony przeciwpożarowej w zakresie organizacyjnym, technicznym i porządkowym itp., jakie należy uwzględnić w czasie eksploatacji budynku biurowego Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle przy ul. Piramowicza 32 i znajdujących się w nim urzędzeń. Zasady ochrony przeciwpożarowej i ogólne zasady ewakuacji zawarte w niniejszej instrukcji obowiązują również w budynkach przy ulicy Piastowskiej 17 oraz Piramowicza 32a (Budynek Straży Miejskiej i Reagowania Kryzysowego)

Ustawa o ochronie przeciwpożarowej definiuje ochronę przeciwpożarową jako kompleks zadań mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia i środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem. Właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu zobowiązany jest w szczególności do:

- przestrzegania przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
- wyposażenia budynku w sprzęt pożarniczy, ratowniczy i środki gaśnicze oraz zapewnienia konserwacji i naprawy sprzętu,
- zapewnienia osobom przebywającym w budynku bezpieczeństwa i możliwości ewakuacji,
- zaznajomienia pracowników z przepisami przeciwpożarowymi,
- przygotowania budynku do prowadzenia akcji ratowniczej oraz do ustalenia sposobu postępowania na wypadek pożaru,

Szczegółowe wymagania w tym zakresie określone zostały w Rozporządzeniu MSWiA w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów, Polskich Normach i innych przepisach szczegółowych. Stosowanie tych wymagań w praktyce, w sferze organizacyjnej i w obszarze technicznych środków zabezpieczeń, realizowane jest poprzez określenie zadań poszczególnym komórkom organizacyjnym Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle stosownie do ich kompetencji.

2. Terminologia.

W celu ułatwienia zrozumienia używanych dalej określeń, których znaczenie w rozumieniu Ustawy znacznie odbiega od interpretacji potocznej, poniżej podano definicje najważniejszych pojęć stosowanych w instrukcji. Ilekroć w instrukcji jest mowa o:

- **ochronie przeciwpożarowej** - rozumie się przez to realizację przedsięwzięć mających na celu ochronę zdrowia, życia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem,
- **pożarze** - rozumie się przez to niekontrolowany proces spalania, zachodzący poza miejscem do tego celu przeznaczonym, przynoszący straty materialne,
- **innym miejscowym zagrożeniu** - rozumie się przez to inne niż pożar i klęska żywiołowa zdarzenie, wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody (katastrofy techniczne, chemiczne i ekologiczne), a stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia i mienia,
- **zapobieganiu powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia** - rozumie się przez to zapewnienie nieruchomościom koniecznych warunków ochrony technicznej oraz

tworzenie warunków organizacyjnych i formalno-prawnych zapewniających ochronę ludzi i mienia, a także minimalizujących skutki pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,

- **działaniach ratowniczych** - rozumie się przez to każdą czynność podjętą w celu ratowania życia, zdrowia i mienia, a także likwidację źródła powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- **bezpieczeństwie pożarowym** - rozumie się przez to stan eliminujący zagrożenie dla życia lub zdrowia, uzyskiwany poprzez funkcjonowanie norm prawnych, technicznych systemów zabezpieczeń oraz prowadzenia działań zapobiegawczych,
- **materiałach niebezpiecznych pożarowo** - rozumie się przez to ciecze palne o temperaturze zapłonu poniżej 55°C, gazy palne, ciała stałe zapalające się samorzutnie w powietrzu, materiały wybuchowe i pirotechniczne, ciała stałe palne i utleniające o temperaturze rozkładu poniżej 21°C, ciała stałe jednorodne o temperaturze samozapalenia poniżej 100°C oraz materiały mające skłonności do samozapalenia,
- **cieczy palnej** - rozumie się przez to ciecz o temperaturze zapłonu do 100°C,
- **zagrożeniu wybuchem** - rozumie się przez to możliwość tworzenia przez palne gazy, pary palnych cieczy, pyły lub włókna palnych ciał stałych, w różnych warunkach, mieszanin z powietrzem, które pod wpływem czynnika inicjującego zapłon wybuchają, czyli ulegają gwałtownemu spalaniu połączonemu ze wzrostem ciśnienia,
- **strefie pożarowej** - rozumie się przez to przestrzeń wydzieloną w taki sposób, aby w określonym czasie pożar nie przeniósł się na zewnątrz lub do wewnątrz wydzielonej przestrzeni,
- **strefie zagrożenia wybuchem** - rozumie się przez to przestrzeń, w której może występować mieszanina substancji palnych z powietrzem lub innymi gazami utleniającymi, o stężeniu zawartym między dolną i górną granicą wybuchowości,
- **terenie przyległym** - rozumie się przez to pas terenu wokół obiektu o szerokości równej minimalnej dopuszczalnej odległości od innych obiektów ze względu na wymagania ochrony przeciwpożarowej, określonej w przepisach techniczno-budowlanych,
- **technicznych środkach zabezpieczeń przeciwpożarowych** - rozumie się przez to urządzenia, sprzęt, instalacje lub rozwiązania budowlane służące zapobieganiu powstawania i rozprzestrzeniania się pożarów,
- **stałych urządzeniach gaśniczych** - rozumie się przez to urządzenia na stałe związane z obiektem, zawierające własny zapas środka gaśniczego, wyposażone w układ przechowywania i podawania środka gaśniczego, uruchamiane automatycznie we wczesnej fazie rozwoju pożaru,
- **urządzeniach do usuwania dymów lub gazów pożarowych** - rozumie się przez to urządzenie montowane w górnych częściach klatek schodowych i pomieszczeń, uruchamiane w przypadku nagromadzenia się gorących gazów i dymów pożarowych w celu ich odprowadzenia drogą wentylacji naturalnej lub wymuszonej,
- **sprzęcie i urządzeniach ratowniczych** - rozumie się przez to przedmioty, narzędzia, maszyny i urządzenia na stałe związane z budynkiem, obiektem lub terenem, uruchamiane lub wykorzystywane do ratowania ludzi i mienia w warunkach pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- **przeciwpożarowym wyłączniku prądu** - rozumie się przez to wyłącznik odcinający dopływ prądu do wszystkich obwodów z wyjątkiem obwodów zasilających instalacje i urządzenia, których funkcjonowanie jest niezbędne w czasie pożaru,

- **warunkach ewakuacji** - rozumie się przez to zespół przedsięwzięć oraz środków techniczno-organizacyjnych zapewniający szybkie i bezpieczne opuszczenie strefy zagrożonej lub objętej pożarem.

3. Przedmiot instrukcji.

Przedmiotem opracowania są wymagania ochrony przeciwpożarowej w zakresie organizacyjnym, technicznym i porządkowym itp., jakie należy uwzględnić w czasie eksploatacji kompleksu budynków biurowych Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle i znajdujących się w nim urządzeń.

4. Zakres stosowania instrukcji.

Niniejsza instrukcja została opracowana na podstawie Ustawy o ochronie przeciwpożarowej, Rozporządzeniu MSWiA w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, obiektów budowlanych i terenów, oraz Rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. Postanowienia zawarte w niniejszej instrukcji nie naruszają przepisów szczegółowych dotyczących ochrony ppoż. oraz innych przepisów i aktów normatywnych.

Instrukcja niniejsza zawiera podstawowe wiadomości dotyczące przyczyn powstawania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia, a także zasad zapobiegania tym zjawiskom oraz przedsięwzięć organizacyjnych i technicznych w tym zakresie.

Do zapoznania się z instrukcją i przestrzegania zawartych w niej ustaleń zobowiązani są wszyscy pracownicy Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle pracujący w analizowanych budynkach bez względu na stanowisko służbowe i rodzaj wykonywanej pracy oraz osoby, bądź firmy prowadzące działalność gospodarczą na terenie obiektu.

Przyjęcie do wiadomości postanowień instrukcji pracownicy potwierdzają własnoręcznym podpisem.

5. Odpowiedzialność.

Za realizację zadań określonych w niniejszej instrukcji oraz za przestrzeganie podanych w niej zasad postępowania odpowiedzialni są wszyscy pracownicy w zakresie zgodnym z zawartymi w instrukcji postanowieniami.

6. Warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia obiektu oraz sposobu użytkowania.

6.1. Lokalizacja.

Budynek Urzędu Miasta w Kędzierzynie-Koźlu zlokalizowany jest przy ulicy Piramowicza 32.

6.2. Opis obiektu.

Charakterystyka budynku Urzędu:

Budynek przy ul. Piramowicza 32.

Obiekt jest murowanym, trzyklatkowym budynkiem czterokondygnacyjnym.

W obiekcie występują trzy klatki schodowe żelbetowe wylewane.
Wentylacja grawitacyjna.
Ogrzewanie budynku z miejskiej sieci ciepłowniczej.

Na poszczególnych kondygnacjach obiektu znajdują się :

kondygnacja piwniczna – otwarta dwustronnie - pomieszczenia: archiwum, magazynowe, mieszkaniowe, biurowe, socjalne, gastronomia.

kondygnacja parteru – pomieszczenia biurowe, socjalne, magazynowe, kasa, kiosk, biura informatyki - centralny komputer.

kondygnacja I piętra - pomieszczenia biurowe: sekretariat, biura Prezydentów Miasta, sala posiedzeń, sala ślubów USC, archiwa USC, biura obsługi Rady Miasta.

kondygnacja II piętra - pomieszczenia biurowe : księgowość, kasa, inne biura.

W budynku funkcjonują trzy klatki schodowe.

6.3. Kwalifikacja pożarowa

Budynki biurowe Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle zgodnie z określonym programem użytkowym zakwalifikowano do kategorii zagrożenia ludzi ZL III.

W budynku znajdują się również pomieszczenie w którym jednocześnie przebywać może więcej niż 50 osób (sala posiedzeń Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle) i stanowi to podstawę do zakwalifikowania tego pomieszczenia do kategorii zagrożenia ludzi ZL I . Z pomieszczenia zaliczonego do ZL I , należy zapewnić 2 wyjścia ewakuacyjne oraz wszystkie stałe elementy wystroju wewnątrz winny spełniać wymóg elementów trudnozapalnych i nierozprzestrzeniających ognia. Pomieszczenia techniczne i gospodarcze kwalifikuje się do zagrożonych pożarem o obciążeniu ogniowym nie przekraczającym 500 MJ /m². Omawiany budynek charakteryzują stanowiska lub grupy stanowisk o jednorodnym charakterze dla funkcji biurowej. Zaliczenie budynków do kategorii zagrożenia ludzi jest w tym wypadku podstawowe i wystarczające.

6.4. Klasa odporności pożarowej budynku odporności ogniowej zastosowanych elementów budowlanych i ich stopień rozprzestrzeniania ognia

Dla budynków biurowych Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle przy ul. Piramowicza 32, uwzględniając ilość kondygnacji oraz wysokość budynków poniżej 15 metrów stawia się wymóg klasy „ B” odporności pożarowej . Wysokość budynku policzono od poziomu terenu przy najniższym wejściu do budynku do górnej płaszczyzny stropu nad najwyższą kondygnacją użytkową, łącznie z grubością izolacji cieplnej .

Wymagania dla poszczególnych elementów konstrukcji dla odporności pożarowej „B”:

K l a s a o d p o r n o ś c i p o ż a r o w e j b u d y n k u	Elementy budynku							
	Główna konstrukcja nośna (ściany, słupy, podciągi, ramy)		Stropy		Ścianki działowe i ściany osłonowe		Dachy, tarasy konstrukcja nośna dachu	
	Minimalna odporność ogniowa w min.	Rozprzes trzeni e ognia	Mini maln a odpo rność ogni owa w min.	Ro zp rz es trz en ia ni e og ni a	Minimal na odporn ość ogniow a w min.	Rozp rzest rzenie ognia	Minimal na odporn ość ogniow a w min.	Rozp rzest rzenie ognia
B	R120	NRO	REI60	NRO	EI30*)	NRO	E30	NRO

Oznaczenia w tabeli:

R- nośność ogniowa w minutach

E – szczelność ogniowa w minutach

I – izolacyjność ogniowa w minutach

6.5. Warunki ewakuacji

Maksymalna ilość osób przebywających w budynku :

podpiwniczenie	do 20 osób
parter	do 50 osób
I piętro	do 100 osób
II piętro	do 100 osób.

Zasady zapewnienia pozostałych warunków ewakuacji :

- oznakowanie obiektu tablicami pożarniczymi (drogi ewakuacji, miejsca ustawienia sprzętu gaśniczego i wyłączników prądu elektrycznego) ;
- utrzymanie drożności poziomych i pionowych dróg ewakuacji ;

- zapewnienie oświetlenia dróg i wyjść ewakuacyjnych;
- wywieszenie na widocznych miejscach instrukcji postępowania na wypadek pożaru, planu ewakuacji poszczególnych kondygnacji .

6.6. Przygotowanie urzędu do działań ratowniczo-gaśniczych.

Urząd Miasta w Kędzierzynie-Koźlu wyposażony jest w łączność telefoniczną z dobrze rozwiniętą łącznością wewnętrzną .

Łączność telefoniczna z Jednostką Ratowniczo-Gaśniczą Państwowej Straży Pożarnej jest możliwa przez całą dobę. Istnieje łączność radiowa ze Strażą Miejską od 7.00 do 22.00. Drogą pożarową dla obiektu, w którym znajduje się Urząd jest ulica Piramowicza, przebiegająca przed frontem budynku od strony wyjścia z niego.

Kondygnacje, na których znajdują się pomieszczenia Urzędu stanowią jedną strefę pożarową.

Zgodnie z PN-71/B-02864 „Zasady obliczania zapotrzebowania wody do celów p.poż do wewnętrznego gaszenia pożaru” - wyniki obliczeń wskazują , że wynosi ono 10 l/s .

Hydranty podziemne lub naziemne sieci hydraulicznej miejskiej, której przekrój wynosi 80 mm zlokalizowane są przy ul. Piramowicza w bezpośrednim sąsiedztwie budynku.

W Urzędzie występuje wewnętrzna sieć hydrantowa.

Urząd wyposażony jest w podręczny sprzęt gaśniczy w ilości zgodnej z wymogami stawianymi dla obiektów zaliczanych do III kategorii zagrożenia ludzi ZL III oraz pomieszczeń magazynowych i technicznych.

Przygotowanie obiektu do działań ratowniczo-gaśniczych wymaga przeszkolenia pracowników Urzędu na okoliczność prowadzenia ewakuacji i akcji gaśniczej w/g obowiązujących programów

7. Sposób poddawania przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym stosowanych w obiekcie urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic.

7.1. Podręczny sprzęt gaśniczy

Obiekt wyposażono w podręczny sprzęt gaśniczy, zgodnie z wymaganiami w tym zakresie jednostka sprzętu gaśniczego zawierająca co najmniej 2 kg środka gaśniczego na każde 100 m² powierzchni. Rodzaj środka gaśniczego dobrano do występujących w budynku materiałów palnych. Jako sprzęt podstawowy przewidziano gaśnice proszkowe ABC zawierające 6 kg środka gaśniczego.

Maksymalna odległość dojazdu do gaśnicy: 30 m.

Do gaszenia sprzętu elektronicznego (komputerów) należy zapewnić urządzenia gaśnicze - GSE 2x BC .

7.2 Zaopatrzenie w wodę do zewnętrznego gaszenia pożaru

Zapotrzebowanie wody do zewnętrznego gaszenia pożaru, zgodnie z PN-B-02864; 1997 wynosi 40dm³/s.

Ilość taka zostanie zapewniona przez obwodową sieć zewnętrzną przeciwpożarową - hydranty 80 mm o wydajności 10 dm³/s, nadziemne i podziemne .

7.3 Instalacja i urządzenia elektryczne

Instalacje elektryczne winny: umożliwić odłączenie wszystkich napięć w analizowanych budynkach poprzez wyłącznik przeciwpożarowy prądu, zabezpieczenia budynków stosowną instalacją odgromową, zabezpieczenie i ochronę przed elektrycznością elektrostatyczną dla instalacji wentylacji mechanicznej i klimatyzacji, spełnienia ustaleń dla analizowanych budynków wynikających z rozporządzenia.

TERMINY KONSERWACJI, PRZEGLĄDÓW I BADAŃ INSTALACJI ORAZ URZĄDZEŃ W OBIEKCIE

Instalacje techniczne i urządzenia przeciwpożarowe w budynku należy poddawać okresowym przeglądom i konserwacji zgodnie z terminami określonymi w przepisach szczegółowych. W szczególności należy:

- badanie oporności izolacji instalacji elektrycznej i badanie instalacji elektrycznej w zakresie ochrony przeciwporażeniowej przeprowadzić co najmniej 1 raz na 5 lat (Ustawa Prawo Budowlane),
- badanie okresowe instalacji odgromowej należy przeprowadzać co najmniej 1 raz na 5 lat,
- czyszczenie przewodów wentylacyjnych w obiekcie należy przeprowadzać co najmniej jeden raz w roku jeżeli większa częstotliwość nie wynika z warunków użytkowania,
- badanie parametrów hydraulicznych hydrantów wewnętrznych pod kątem zgodności z wymaganiami PN-B-02865: 1997 należy przeprowadzać podczas czynności odbiorczych, również po przebudowie lub modernizacji,
- konserwację, przeglądy techniczne oraz remonty podręcznego sprzętu gaśniczego należy przeprowadzać zgodnie z zaleceniami producenta, nie rzadziej jednak niż jeden raz w roku,

7.4. Zapobieganie pożarom powstałym od instalacji i urządzeń elektrycznych

A. Linie kablowe, przewody instalacji elektrycznej

Zagrożenie pożarowe wynika ze starzenia się izolacji przewodów, utlenianiu się połączeń w rozdzielniach, tzw. „puszkach”. Przy uszkodzeniu izolacji powstaje możliwość zwarć między przewodami; w przypadku osłabienia izolacji powstają tzw. „zwarcia tępe”.

W obiekcie należy wykonywać okresowe badania stanu technicznego instalacji elektrycznej.

Zagrożenie pożarowe stwarzają dodatkowo przewody prowadzone na doraźne potrzeby, bez projektu, przewody prowizoryczne oraz stosowanie przedłużaczy. W związku z tym należy:

- wszelkie dodatkowe instalacje w zakresie projektowania i wykonawstwa zlecać specjalistom,
- zabronić stosowania połączeń tzw. prowizorycznych,
- ograniczyć do minimum stosowanie przedłużaczy.

Uchwyty za pomocą których mocowane są do ścian lub sufitów przewody instalacji elektrycznej często ulegają uszkodzeniu na skutek prac remontowych prowadzonych

w budynkach. Nie należy dopuszczać do możliwości wyrwania wiszących przewodów z rozdzielnic, gniazd itp. Grozi to zwarcieniem lub uszkodzeniem izolacji. Na powierzchni przewodów prowadzonych na powierzchni, w kanałach i tunelach gromadzą się pyły osiadłe, które mogą zapalić się w przypadku przegrzania przewodów. Między innymi stąd wynika konieczność okresowego ich usuwania.

B. Urządzenia grzejne.

Grzejniki elektryczne można podzielić na oporowe, łukowe, indukcyjne, pojemnościowe i promiennikowe. Najczęściej stosowane są grzejniki oporowe, do których można zaliczyć płytki grzejne, grzałki, warniki, lutownice, żelazka, piece, suszarki itp.

Temperatura otwartej spirali grzejnej wynosi około 1000°C i jest wystarczająca do zapalenia większości materiałów palnych. Obecnie nie wolno stosować grzejników z otwartą spiralą grzejną. Element grzejny musi być osłonięty. Temperatura wewnętrznych powierzchni tych grzejników nie przekracza wartości ok. 500°C. Większość urządzeń tego typu wyposażona jest w regulatory temperatury. Zagrożenie pożarowe związane jest z awaryjnością tych regulatorów. Wzrost temperatury ponad wartość zadaną może spowodować zapalenie się materiałów znajdujących się w sąsiedztwie grzejnika. Grzałki pozostawione pod napięciem bez wody nagrzewają się do bardzo wysokich temperatur i stanowią poważne zagrożenie pożarowe. Urządzeń tego typu nie wolno stosować na terenie budynku.

Zgodnie z rozporządzeniem MSWiA w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów w części dotyczącej urządzeń grzejnych zabrania się:

- przechowywania materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0.5 m. od urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzać się do temperatury powyżej 100°C,
- użytkowania elektrycznych urządzeń grzewczych ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym, z wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z warunkami określonymi przez producenta.

C. Urządzenia oświetleniowe

Urządzenia oświetleniowe powodują mniejsze niż urządzenia grzejne zagrożenie pożarowe. Temperatura zewnętrzna zależy od mocy żarówki, rodzaju oprawy oświetleniowej, warunków chłodzenia i położenia żarówki. Temperatura ta może osiągnąć ok. 350°C.

Żarówka może stać się przyczyną pożaru w przypadku bezpośredniego kontaktu (zetknięcia) materiału palnego z jej powierzchnią lub w przypadku uszkodzenia mechanicznego, gdy rozgrzane elementy rozbitej żarówki spadną na materiał palny. W drugim z omawianych przypadków materiał palny musiał by być w bardzo małej odległości, ponieważ elementy rozbitej żarówki ulegają ochłodzeniu w powietrzu. Znacznie bezpieczniejsze pod względem pożarowym są świetlówki, natomiast lampy rtęciowe stwarzają podobne zagrożenie. W pomieszczeniach i przestrzeniach zewnętrznych, w których występuje zagrożenie wybuchem należy stosować oświetlenie w wykonaniu przeciwwybuchowym. Urządzenia oświetleniowe w czasie eksploatacji wymagają przeglądów, konserwacji i remontów, których częstotliwość zależy od warunków panujących w pomieszczeniu (np. zapylenie, agresywna atmosfera itp.).

Profilaktyka ppoż. w tym zakresie polega na:

- stosowaniu właściwych opraw, dostosowanych do istniejących warunków (zagrożeń), np. wodoszczelnych, pyłoszczelnych, przeciwwybuchowych itp.,
- utrzymaniu sprzętu oświetleniowego we właściwym stanie technicznym i w czystości.

Rozporządzenie MSWiA w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów zabrania:

- stosowania na osłony punktów świetlnych materiałów palnych z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych, jeżeli zostaną one umieszczone co najmniej 0.05 m. od żarówki,
- instalowania opraw oświetleniowych oraz osprzętu instalacji elektrycznej bezpośrednio na podłożu palnym, jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem.

D. Osprzęt instalacji elektrycznej

Osprzęt instalacji elektrycznej powinien być dostosowany do rodzaju pomieszczenia i zastosowanych w instalacji przewodów. Obudowa osprzętu musi zapewniać zabezpieczenie przed porażeniem prądem, pożarem lub zainicjowaniem wybuchu, stosownie do warunków miejscowych, a w szczególności:

- skrzynki, rozgałęźniki, i wyłączniki w pomieszczeniach wilgotnych, zapyłonych lub zagrożonych wybuchem powinny być dostosowane do rodzaju występujących czynników,
- jeżeli istnieje możliwość mechanicznego uszkodzenia osprzętu, należy go instalować we wnękach, lub stosować osprzęt z obudowami metalowymi,
- w miarę możliwości, gniazda i wyłączniki należy instalować w odległości nie mniejszej niż 1 m. od siebie,
- wypusty oświetleniowe należy obowiązkowo zakończyć łączem świecznikowym oraz haczykiem do zawieszenia opraw (można mocować oprawy bezpośrednio do ściany), tak, aby lampa nie wisiała na przewodzie.

Wiele pożarów powstaje na skutek nieprzestrzegania elementarnych zasad bezpiecznej eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych. Dlatego:

- niedopuszczalne jest zakładanie instalacji prowizorycznych, niewłaściwie wykonanych, np. zawieszanie przewodów na hakach, gwoździach, osłanianie żarówek czy lamp papierem lub palną tkaniną,
- nie wolno korzystać z uszkodzonych urządzeń elektrycznych ani dokonywać samowolnych ich napraw,
- kategorycznie zabrania się „naprawiania” bezpieczników drutem oraz wszelkich działań uniemożliwiających prawidłowe ich zadziaływanie,
- zabrania się przeciążania urządzeń,
- po zakończeniu pracy należy wyłączyć wszystkie urządzenia i oświetlenie na swoim stanowisku.

7.5. Zasady rozmieszczenia i użycia podręcznego sprzętu gaśniczego

Obiekty powinny być wyposażone w podręczny sprzęt gaśniczy i agregaty gaśnicze w zależności od zagrożenia wybuchem, kategorii zagrożenia ludzi oraz wielkości obciążenia ogniowego. W budynku (ZL I ,ZL II, ZL III i magazyny o obciążeniu ogniowym większym niż 500 MJ/m²) jedna jednostka podręcznego sprzętu zawierającego co najmniej 2 kg środka gaśniczego powinna przypadać na każde 100 m² powierzchni. Dodatkowo wymaga się, aby długość dojścia do sprzętu nie była większa niż 30 m.

Przy rozmieszczaniu odręcznego sprzętu gaśniczego należy stosować następujące zasady:

1. Sprzęt powinien być umieszczony w miejscach łatwo dostępnych i widocznych, np. przy wejściach, przy klatkach schodowych, przy przejściach, w korytarzach, przy wyjściach na zewnątrz pomieszczeń.
2. W obiektach wielokondygnacyjnych sprzęt należy umieszczać w tych samych miejscach na każdej kondygnacji, jeżeli jest to w danych warunkach możliwe.
3. Miejsce usytuowania sprzętu powinno być oznakowane zgodnie z PN.
4. Do sprzętu powinno być zapewnione dojście o szerokości co najmniej 1 m.
5. Sprzętu nie należy umieszczać w miejscach, gdzie jest narażony na uszkodzenia mechaniczne, oraz w pobliżu źródeł ciepła.

Do gaszenia pożarów w zarodku (w początkowej fazie rozwoju) przewiduje się stosowanie hydrantów wewnętrznych, gaśnic proszkowych, śniegowych oraz koców gaśniczych. Rodzaj podręcznego sprzętu gaśniczego dobiera się zależnie od istniejących w obiekcie materiałów palnych. W zależności od przeznaczenia, na każdej gaśnicy podaje się oznaczenia literowe podane w tabeli poniżej i piktogram.

Oznaczenia na gaśnicach

Rodzaj materiału palnego	Oznaczenie (gr. Pożaru)	Środek gaśniczy
Ciała stałe pochodzenia organicznego, żarzące się	A	Piana, proszek
Ciecze palne, substancje stałe topiące się pod wpływem ciepła	B	Piana, proszek, CO ₂ ,
Gazy palne	C	proszek, CO ₂
Metale (np. sód, potas, magnez)	D	proszek specjalny
Łatwopalne środki gotujące (np. oleje spożywcze)	F	proszek

Uwaga: Wg starych przepisów do gaszenia pożarów materiałów wymienionych w tabeli, w obrębie urządzeń elektrycznych pod napięciem, mogą być stosowane gaśnice oznaczone indeksem E. Dodatkowo w przypadku ograniczeń podawano wartość napięcia, poniżej której wolno było używać gaśnicy (np. oznaczenie BCE oznaczało możliwość stosowania gaśnicy bez ograniczenia ze względu na napięcie, natomiast BCE₅₀₀ oznaczało możliwość gaszenia pożarów wymienionych grup w obrębie urządzeń pod napięciem do 500 V). Obecnie informację o możliwości i warunkach bezpieczeństwa podczas gaszenia urządzeń pod napięciem podaje się na gaśnicy w formie tekstu.

Na terenie obiektu ilości sprzętu i jego rodzaj są zgodne z normatywem.

ZASADY OBSŁUGI PODRĘCZNEGO SPRZĘTU GAŚNICZEGO

1. Gaśnice proszkowe

Gaśnice tego typu wykonywane są w dwóch odmianach: pod stałym ciśnieniem, w których środek gaśniczy znajduje się w zbiorniku stale pod ciśnieniem gazu roboczego oraz z dodatkowym zbiornikiem zawierającym gaz roboczy. W pierwszym przypadku wypływ proszku przez dyszę jest możliwy bezpośrednio po wyciągnięciu zawleczki i otwarciu zaworu. W drugim przypadku otwarcie zaworu jest poprzedzone przebicciem przepony (najczęściej) dodatkowego zbiornika z gazem roboczym, co umożliwia jego przepływ do zbiornika środka gaśniczego. Technika gaszenia jest identyczna jak w przypadku gaśnicy śniegowej. Gaszenie można w każdej chwili przerwać zwalniając dźwignię zaworu.

Gaśnice te nadają się do gaszenia pożarów grup A, B i C. W budynku nie stosuje się gaśnic do gaszenia pożarów grupy D.

Uwaga: Gaśnice proszkowe mają konstrukcję podobną do budowy syfonu. Z tego powodu nie należy odwracać ich dnem do góry w czasie gaszenia.

Uwaga: Ponieważ konstrukcje gaśnic w szczegółach różnią się, przed użyciem najlepiej jest zapoznać się z piktogramem lub instrukcją podawanymi na każdej gaśnicy. Po użyciu, nawet w przypadku niecałkowitego opróżnienia zbiornika, należy skierować gaśnicę do serwisu.

2. Koc gaśniczy

Stanowi „płachtę” z tkaniny z włókna szklanego, całkowicie niepalną. Koce gaśnicze przechowuje się w specjalnych futerałach. Służą do tłumienia pożaru poprzez odcięcie dostępu powietrza do strefy spalania. Nadaje się do gaszenia niedużych powierzchniowo pożarów grup A,B,C. Sposób użycia: Wyjąć koc z futerału, rozłożyć i szczelnie przykryć palący się przedmiot. W przypadku gaszenia ludzi należy ratowaną osobę przewrócić i przykryć kocem.

3. Gaśnice śniegowe

Gaśnice tego typu wykonywane są jako wysokociśnieniowe butle zaopatrzone w zawór i dyszę wylotową. Zbiorniki tych gaśnic poddawane są stale oddziaływaniu wysokiego ciśnienia i w związku z tym są wyposażone w zawór bezpieczeństwa (przeponę). Gaśnica tego typu może być użyta do gaszenia pożarów grup B i C.

Sposób użycia: trzymając za dyszę otworzyć zawór i skierować strumień CO₂ na ognisko pożaru. W czasie gaszenia gaśnicę i dyszę należy trzymać tylko za uchwyty. Ponieważ wypływający z dyszy dwutlenek węgla silnie oziębia się, nie wolno używać gaśnic śniegowych do gaszenia ludzi. Gaśnicę należy chronić przed możliwością nagrzania się powyżej 35°C.

Wykaz podręcznego sprzętu gaśniczego :

Lp.	Miejsce umieszczenia sprzętu gaśniczego	Rodzaj sprzętu (Gp-X gaśnica) proszkowa kg	Ilość
1.	<u>Piwnice</u> - korytarz , schody, pomieszczenia archiwum	G abc 6 G abc 6 G bc 2	2 2 4
2	<u>Parter</u>	G p bc 6 G p bc 2 WSO G Śn CO2 6 informatyka.	2 2 1
3.	<u>I-piętro</u> korytarz	G bc 6 G bc 2 usc G pbc 2	2 2 2
4	<u>II-piętro</u> - <u>KASA</u> Korytarz	G-p 6 Gbc 2 Gbc 6	3 1 2

7.6. Oznakowanie obiektu pożarniczymi tablicami informacyjnymi

Zgodnie z Rozporządzeniem MSWiA w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów. Właściciel, użytkownik lub zarządca jest zobowiązany do oznakowania obiektu pożarniczymi tablicami informacyjnymi, a w szczególności do:

- umieszczania w miejscach widocznych wykazu telefonów alarmowych oraz instrukcji postępowania na wypadek pożaru,
- oznakowania dróg, wyjść i kierunków ewakuacji zgodnie z PN-92/N-01256/02,
- oznakowania miejsc usytuowania urządzeń sterujących urządzeniami ppoż.,
- oznakowania miejsc usytuowania ppoż. wyłączników prądu, głównego zaworu gazu oraz miejsc w których występują materiały niebezpieczne pożarowo.

Obiekty Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle oznakowane są zgodnie z przedstawionymi wyżej wymaganiami tablicami fotoluminescencyjnymi, widocznymi również w przypadku zaniku oświetlenia i znakami podświetlanymi.

Stosowane najczęściej znaki bezpieczeństwa przedstawiono poniżej.

ZNAKI EWAKUACYJNE. PN-92/N-01256/02

Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej

Schodami w górę

Schodami w dół

Wyjście ewakuacyjne

Ciągnąć albo otworzyć

Pchać aby otworzyć

Drzwi ewakuacyjne

Kierunek drogi ewakuacyjnej

Hydrant zewnętrzny

Gaśnica

Zestaw sprzętu gaśniczego

Telefon alarmowy

Kierunek do miejsca rozmieszczenia sprzętu pożarniczego lub ostrzegającego

Zakaz gaszenia wodą

Zakaz palenia

8. Sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia.

8.1. Potencjalne źródła powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia

Źródłami pożaru w budynkach mogą być:

1. Stany awaryjne urządzeń elektrycznych i elektronicznych:
  - zwarcia
  - przeciążenia
  - przepięcia.
1. Stany awaryjne urządzeń technologicznych, w których są przechowywane, przerabiane lub stosowane materiały palne, a w szczególności ciecze i gazy palne.
2. Nieprzestrzeganie wymagań ochrony ppoż. wymienionych w instrukcjach technologiczno-ruchowych.
3. Brak nadzoru i konserwacji urządzeń i instalacji elektrycznych, wentylacyjnych i klimatyzacyjnych, uziemiających, odgromowych i zabezpieczających.
6. Nieprzestrzeganie przepisów ppoż.
7. Zapróśnienie ognia przez użytkowników obiektu.
8. Zapróśnienie ognia podczas prowadzenia prac pożarowo niebezpiecznych.
9. Umyślnie podpalenie.

8.2. Drogi rozprzestrzeniania się pożaru

1. W kierunku poziomym pożar rozprzestrzenia się wzdłuż ciągów komunikacyjnych na poszczególnych kondygnacjach.
2. W kierunku pionowym pożar rozprzestrzenia się poprzez:
  - nie wydzielone pożarowo klatki schodowe,
  - oknami po elewacji budynku,
  - kanałami wentylacji.

8.3. Zapobieganie pożarom przy aranżacji pomieszczeń

Przy aranżacji pomieszczeń należy zapewnić ogólne warunki bezpieczeństwa pożarowego, bezpieczną ewakuację osób, prawidłowy stan instalacji i urządzeń oraz przestrzegać zasad przechowywania i składowania materiałów palnych.

W szczególności:

- zapewnić co najmniej dwa wyjścia ewakuacyjne z pomieszczeń, w których może przebywać więcej niż 50 osób lub których powierzchnia przekracza 300m²,
- zapewnić szerokość drzwi dostosowana do liczby osób mogących przebywać jednocześnie w pomieszczeniu, zachowując wskaźnik 0,6 m na 100 osób, ale nie mniej niż 0,9 m na każde drzwi,
- zapewnić drzwi wyjściowe otwierające się na zewnątrz pomieszczenia, nie rozsuwane, podnoszone lub obrotowe,
- zapewnić wymaganą przepisami długość przejścia w pomieszczeniu, mierzoną od najdalszego miejsca, w którym może przebywać człowiek do wyjścia ewakuacyjnego z tego pomieszczenia,

- zapewnić wymaganą przepisami długość dojścia ewakuacyjnego mierzoną od wyjścia z pomieszczenia do wyjścia na zewnątrz budynku,
- zapewnić stałe elementy wyposażenia oraz wystroju wnętrz z materiałów niepalnych lub co najmniej trudno zapalnych,
- zapewnić okładziny sufitowe lub sufity podwieszane z materiałów niepalnych lub niezapalnych, nie kapiących i nie odpadających pod wpływem ognia,
- rozważyć zastosowanie oświetlenia ewakuacyjnego i bezpieczeństwa,

8.4. Pożary powstałe od nie zgaszonych papierosów

Nie zgaszone papierosy stanowią źródło ognia o temperaturze od 250-800°C. Niedopałek może tlić się nawet do 12 min. Najbardziej podatne na zapalenie od niedopałków są materiały, których temperatura zapalenia jest w granicach temperatury niedopałka, a w szczególności:

- gazy, ciecze łatwo zapalne i ich pary,
- papier i wyroby z papieru,
- materiały pochodzenia celulozowego,
- tkaniny,

W obiektach Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle wprowadzono zakaz :

- **palenia papierosów . Wyznaczono jednocześnie pomieszczenia tzw. palarnie.**
- **używania piecyków elektrycznych, kuchenek elektrycznych, grzałek nurkowych oraz innych odbiorników energii elektrycznej nie będących na wyposażeniu standardowym Urzędu .**

8.5. Inne miejscowe zagrożenia

Inne niż pożar zagrożenia praktycznie mogą powstać tylko w przypadku objęcia budynku strefą zagrożenia w wypadku działań o charakterze dywersyjnym lub awarii zewnętrznej.

8.6. Ustalenia porządkowe

Na terenie budynków Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle, zabrania się :

- palenia tytoniu,
- przechowywania cieczy palnych w pomieszczeniach do tego nie dostosowanych; o fakcie przechowywania tych cieczy w danym pomieszczeniu musi być powiadomiony bezpośredni przełożony,
- składowania materiałów palnych na drogach ewakuacyjnych oraz jakichkolwiek materiałów w przejściach
- składowania materiałów palnych z niezachowaniem wymaganej odległości od urządzeń ogrzewczych,
- gromadzenia odpadów palnych - należy je usuwać niezwłocznie po zakończeniu pracy,
- tarasowania dostępu do sprzętu pożarniczego, wyłączników prądu i tablic rozdzielczych oraz innych urządzeń mających wpływ na bezpieczeństwo pożarowe budynku,
- używania sprzętu pożarniczego do celów nie związanych z ochroną ppoż.,
- pozostawiania po pracy nie wyłączonych z gniazd sieciowych odbiorników energii elektrycznej, takich jak: wentylatory, kuchenki, grzejniki itp. ,

- ustawiania elektrycznych urządzeń grzewczych w odległości mniejszej niż 0,5 m od materiałów palnych, bez zastosowania izolatora termicznego zabezpieczającego przed zapaleniem się podłoża,
- posługiwania się dodatkowymi odbiornikami energii, w szczególności z otwartą spiralą grzejną oraz bez wyłączników termicznych,
- używania niezgodnie z instrukcją obsługi lub zasadami eksploatacji urządzeń elektrycznych, naprawiania i przeróbek w/w urządzeń przez osoby nie posiadające odpowiednich uprawnień i kwalifikacji; wszelkie nieprawidłowości w pracy tych urządzeń należy zgłaszać służbom technicznym lub ochronie. Używanie urządzeń z wadami jest zabronione.
- opuszczania pomieszczeń z pozostawionymi bez nadzoru odbiornikami energii,
- wychodzenia z pomieszczeń bez sprawdzenia, czy nie zachodzi możliwość powstania pożaru lub wybuchu, wykonywania wszelkich czynności, które mogą spowodować pogorszenie stanu bezpieczeństwa pożarowego w budynku lub przyczynić się do powstania lub rozprzestrzenienia się pożaru.

9. Sposoby wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.

1. Zabezpieczenie prac niebezpiecznych pożarowo

1. Przez prace niebezpieczne pożarowo rozumie się przede wszystkim prace wykonywane przy użyciu ognia otwartego (np. spawanie gazowe i elektryczne cięcie palnikami itp.). Prace niebezpieczne pożarowo, nie przewidziane instrukcją technologiczną lub prowadzone poza wyznaczonym do tego celu na stałe miejscu, takie jak prace remontowo-budowlane związane z użyciem otwartego ognia, wykonywane wewnątrz budynku, a także na przyległym do niego terenie, należy prowadzić w sposób uniemożliwiający powstanie pożaru lub wybuchu.

2. Przed rozpoczęciem prac niebezpiecznych pożarowo kierownik komórki organizacyjnej na terenie której wykonywane są prace, oraz wykonawca mają obowiązek:

- oceniać zagrożenia w miejscu, w którym prace będą wykonywane,
- ustalić rodzaj przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania pożaru lub wybuchu,

-wskazać osoby odpowiedzialne za zabezpieczenia miejsca pracy, za przeprowadzenie prac i zabezpieczenie miejsca pracy po jej zakończeniu,

-określić sposób zabezpieczenia ppoż. prac niebezpiecznych pożarowo wg. Wzoru nr 2,

3.Rozpoczęcie prac pożarowo niebezpiecznych może nastąpić po uzyskaniu przez wykonawcę pisemnego zezwolenia na ich przeprowadzenie. (Wzór nr 2).

4. Przy wykonywaniu prac niebezpiecznych pożarowo należy przestrzegać następujących zasad:

- wszelkie materiały palne występujące w miejscu wykonywania tych prac oraz w rejonach przyległych należy usunąć, a jeżeli nie jest to możliwe (np. palne elementy konstrukcji) należy je zabezpieczyć przed zapaleniem,

- prace pożarowo niebezpieczne w pomieszczeniach, w których wcześniej wykonywano inne czynności związane z użyciem łatwo zapalnych cieczy lub gazów palnych, mogą być prowadzone wyłącznie wtedy, gdy stężenie par tych cieczy lub gazów w mieszaninie z powietrzem nie przekracza 10% ich dolnej granicy wybuchowości,

- w miejscu wykonywania prac pożarowo niebezpiecznych powinien znajdować się sprzęt umożliwiający likwidację wszelkich źródeł pożaru,
- po zakończeniu prac pożarowo niebezpiecznych należy poddać kontroli miejsce, w którym były wykonywane oraz w uzasadnionych przypadkach pomieszczenia i rejon przyległe,
- prace niebezpieczne pożarowo powinny być wykonywane wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje,
- sprzęt używany do wykonywania prac pożarowo niebezpiecznych powinien być sprawny technicznie i zabezpieczony przed możliwością wywołania pożaru,
- pracownik prowadzący sprawę ppoż., stosownie do występujących w miejscu wykonywania prac pożarowo niebezpiecznych zagrożeń zapoznaje osoby wykonujące pracę z rodzajem przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania pożaru lub wybuchu.

9.2. Ustalenia organizacyjne

1. Całkowitą odpowiedzialną za prowadzenie prac niebezpiecznych pożarowo, zleconych firmom zewnętrznym, ponosi wykonawca tych prac.
2. Zapis o odpowiedzialności wykonawcy za bezpieczne pod względem przeciwpożarowym przeprowadzenie tych prac powinien znaleźć się w umowie, a jeżeli prace prowadzone są na podstawie zlecenia w oddzielnym oświadczeniu wykonawcy.
3. Najemcy i dzierżawcy pomieszczeń chcący wykonywać w budynku lub na przyległym terenie prace niebezpieczne pożarowo, powinni uzyskać zgodę właściciela.
4. Dokumenty, o których mowa powinny zawierać datę rozpoczęcia i zakończenia prac niebezpiecznych pożarowo.

10. Sposoby praktycznego sprawdzania organizacji i warunków ewakuacji ludzi.

10.1. Sposób prowadzenia ewakuacji

Ustala się z pomieszczeń indywidualną ewakuację ludzi , przyjmując ich całkowitą sprawność psychiczną i fizyczną .

10.2. Warunki ewakuacji

Liczba osób przewidywana do ewakuacji z budynku biurowego (goście , interesanci i pracownicy) wyniesie około 300.

Zgodnie z zapisami w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury w analizowanym kompleksie budynków biurowych zapewnia się bezpieczne wyjście z pomieszczeń, w których mogą przebywać ludzie, poprzez drzwi na korytarz, a następnie pionowymi i poziomymi drogami komunikacji ogólnej – zwanych drogami ewakuacyjnymi do wyjść ewakuacyjnych. W analizowanym budynku nie występują pomieszczenia zagrożone wybuchem .

Ewakuacja osób powinna przebiegać w sposób uporządkowany, zgodnie z oznaczonymi poziomymi i pionowymi drogami ewakuacyjnymi do wyjść ewakuacyjnych prowadzących bezpośrednio na otwartą przestrzeń .

Przyjęte kierunki ewakuacji :

Kierunek ewakuacji (zgodnie z oznakowaniami) informacyjnymi	Osoby ewakuowane
ewakuacja skierowana w kierunku wyjścia głównego	- Interesanci i Radni przebywający w budynku Urzędu - pracownicy merytoryczni Urzędu - pracownicy obsługi.
ewakuacja skierowana na podwórze	- osoby przebywające w pozostałej części
ewakuacja skierowana w kierunku głównij klatki schodowej	- pracownicy, interesanci i Radni znajdujący się na I-piętrze i II-piętrze
Zapassowe wyjścia ewakuacyjne, bocznymi drzwiami zapasowymi (od strony podwórza)	- otwierane jest przez pracowników którzy pomagają osobom zdezorientowanym zaistniałą sytuacją pożarową opuścić pomieszczenia

Z budynku można ewakuować się :

a) z parteru można ewakuować się poprzez główne drzwi wyjściowe z budynku oraz dwoma wyjściami bocznymi prowadzącymi na zaplecze – plac (trzy strumienie ewakuacji).

b) z pomieszczeń usytuowanych na I piętrze można ewakuować się przez dwie klatki schodowe znajdujące się na obu końcach korytarza oraz ze środka korytarza znajduje się zejście na parter do drzwi głównych (trzy strumienie ewakuacji).

c) z pomieszczeń biurowych usytuowanych na II piętrze można ewakuować się przez dwie klatki schodowe znajdujące się na obu końcach korytarza oraz główną klatką schodową. Ponadto z ostatniej kondygnacji istnieje możliwość wejścia na dach budynku poprzez właz (cztery strumienie ewakuacji).

d) z podpiwniczenia podzielonego na dwie części można ewakuować się dwoma klatkami schodowymi na kondygnację parteru i dalej głównymi drzwiami ewakuacyjnymi na zewnątrz budynku oraz dwoma wyjściami bezpośrednimi z podpiwniczenia na zewnątrz budynku (cztery strumienie ewakuacji).

10.3. Drogi pożarowe

Odległość do Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej Nr2 Państwowej Straży Pożarnej w Kędzierzynie-Koźlu wynosi około 500 m co powoduje, że Straż Pożarna przybędzie do Urzędu do 2 minut od momentu zaalarmowania .

Wokół budynku , w odległości co najmniej 5 m od jego ścian zapewniono drogi pożarowe :

- ulica Piramowicza

10.4. Organizacja i warunki ewakuacji

W celu zapewnienia warunków bezpiecznej ewakuacji ludzi z budynków zabrania się:

- składowania materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej,
- ustawiania na schodach, korytarzach i w przejściach jakichkolwiek przedmiotów utrudniających ewakuację,
- zamykania drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe otwarcie,
- uniemożliwiania lub ograniczania dostępu do wyjść ewakuacyjnych,
- stosowania na drogach komunikacji ogólnej, służących celom ewakuacji palnych elementów wystroju wnętrza; okładziny ścienne powinny spełniać wymagania dla elementów nie rozprzestrzeniających ognia,
- stosowania łatwo zapalnych wykładzin podłogowych na drogach służących celom ewakuacyjnym,
- prowadzenia instalacji zawierających media palne wzdłuż dróg ewakuacyjnych,
- prowadzenia przewodów, którymi przepływają media palne, przecinających drogi ewakuacyjne, bez płaszczy osłonowych,
- zmian organizacji ruchu osobowego i systemu dostępu do pomieszczeń bez uwzględnienia wymagań ewakuacyjnych.

10.5. Warunki zarządzenia ewakuacji

Ewakuację ludzi z budynków lub jego części zarządza się w przypadku powstania zdarzenia, którego rozmiary wskazują na możliwość zagrożenia zdrowia lub życia osób znajdujących się w obiekcie. Za takie zdarzenie należy uznać:

- pożar powstały w pomieszczeniach, w których stosowane są materiały łatwo zapalne, z uwagi na możliwość szybkiego rozprzestrzenienia się pożaru,
- pożar, w wyniku którego wydzielają się substancje toksyczne lub powstaje duże zadymienie,
- pożar, który powstał w pobliżu klatki schodowej lub przejść na inne kondygnacje i w wyniku dalszego rozwoju może uniemożliwić ewakuację,
- pożar, którego nie udało się ugasić podręcznym sprzętem gaśniczym,
- każde inne niż pożar zdarzenie stanowiące zagrożenie dla konstrukcji budynków lub zagrażające zdrowiu lub życiu przebywającej w nim ludzi .

Do przekazania informacji o ewakuacji należy wykorzystać wszelkie możliwe środki powiadamiania.

Zasady organizacji ewakuacji **oraz zadania i obowiązki osób wyznaczonych do udziału w ewakuacji**

1. Decyzję o przeprowadzeniu ewakuacji pracowników, mienia oraz sposobie gaszenia pożaru podejmuje Prezydent Miasta Kędzierzyn-Koźle, a w razie jego nieobecności osoba upoważniona lub wyznaczona
2. Za bezpieczeństwo przeprowadzenia ewakuacji ludzi odpowiedzialny jest Prezydent Miasta Kędzierzyn-Koźle, który jednocześnie nią kieruje, a w czasie jego nieobecności zastępcy.
3. Ewakuację na wypadek pożaru lub innego niebezpieczeństwa należy prowadzić w następujących etapach:
  - ogłoszenie alarmu o pożarze lub innym niebezpieczeństwie przy użyciu informacji
  - przystąpić do ewakuacji ludzi zgodnie z planem ewakuacji,
  - przystąpić do gaszenia pożaru przy użyciu podręcznego sprzętu gaśniczego (gaśnice, koce gaśnicze).
4. Do obowiązków wyznaczonej osoby na wypadek pożaru lub innego niebezpieczeństwa należy:
  - w przypadku otrzymania informacji o niebezpieczeństwie, zadymieniu lub pożarze wezwać telefonicznie Państwową Straż Pożarną tel. 998,
W przekazywanym meldunku do straży pożarnej należy podać:
    - a) miejsce pożaru – Budynek Urzędu Miasta ul. Piramowicza
    - b) co się pali, czy ogień jest zlokalizowany czy też się rozprzestrzenił,
    - c) zagrożenia dla obiektów sąsiadujących,
    - d) numer telefonu, z którego przekazany był meldunek,
    - e) imię i nazwisko,

UWAGA! Nie przerywać rozmowy do czasu informacji straży pożarnej o rozłączeniu się.

- przystępuje wraz z pozostałym personelem kierowniczym do gaszenia pożaru przy użyciu podręcznego sprzętu gaśniczego i środków gaśniczych oraz ewakuacji mienia,

UWAGA! Po zakończeniu ewakuacji ludzi poleca włączenie napięcia na obiekty upoważnionemu do tego pracownikowi.

UWAGA! Wyłącznik główny musi być oznakowany, zabezpieczony i dostępny w każdej chwili, a jego lokalizację musi znać personel i dozór budynku (lokalizacja przy wejściu głównym – w przedsionku).

- ściśle wypełniać wszystkie polecenia Prezydenta lub kierującego akcją.

5. Do obowiązków kierowników działów na wypadek pożaru lub innego niebezpieczeństwa należy:
  - przygotować ludzi do ewakuacji tj. przerwać pracę
  - podać kolejność i kierunki ruchu oraz miejsca zbiórki określone w planie ewakuacji i uzależnione od sytuacji oraz kierunku wiatru,
  - pootwierać drzwi na kierunku ruchu (ewakuacji),
  - pozamykać drzwi po opuszczeniu i sprawdzeniu pomieszczeń opuszczonych przez ludzi

UWAGA! W czasie sprawdzania pomieszczeń szczególną uwagę zwrócić na pomieszczenia sanitarne.

- wyprowadzić ludzi do miejsca zbiórki przewidzianej w planie ewakuacji punkty zborne wokół budynku
- udzielić pracownikom potrzebującym pierwszej pomocy medycznej,

UWAGA! Należy zwrócić uwagę w czasie przeprowadzenia ewakuacji na fakt, że mogły nastąpić takie zdarzenia jak: urazy, omdlenia, zczadzenia itp., w takiej sytuacji poszkodowanych należy przenieść na noszach sanitarnych w bezpieczne miejsce, udzielić pierwszej pomocy i wezwać pogotowie ratunkowe jeżeli zachodzi taka potrzeba.

- sprawdzić czy wszyscy pracownicy są ewakuowani i zgłosić ten fakt Prezydentowi lub kierującemu akcją,
  - ściśle wypełniać wszystkie polecenia Prezydenta lub kierującego akcją.
6. Osoby odpowiedzialne za ewakuację i biorący w niej udział ewakuują się samodzielnie, poprzez bezpośrednie (najbliższe) wyjście na zewnątrz obiektu.
  7. Osoby odpowiedzialne za ewakuację nadzorują i kierują akcją do czasu przybycia straży pożarnej, po jej przybyciu współpracują z dowodzącym akcją.

Przydział zadań dla kierownictwa na wypadek ewakuacji

1. Przerwać pracę.
2. Otworzyć wszystkie drzwi z pomieszczeń, gdzie przebywają ludzie .
3. Podać kierunek ewakuacji oraz miejsce zbiórki po wyjściu z budynków.
4. Pozamykać drzwi po opuszczeniu przez pracowników pomieszczeń
5. Sprawdzić wg zapisów ewidencji , czy wszyscy pracownicy są ewakuowani.
6. Ściśle wykonywać wszystkie zalecenia Prezydenta Miasta Kędzierzyn-Koźle bądź osoby upoważnionej.

10.6. Zasady ewakuacji

Podstawowym obowiązkiem wszystkich pracowników jest współpraca oraz ściśle podporządkowanie się poleceniom kierującego akcją ratowniczo - gaśniczą.

Osoby znajdujące się bezpośrednio w zasięgu zagrożenia powinny ewakuować się najbliższym wyjściem. Osoby przebywające na antresoli ewakuują się klatką schodową określoną w części rysunkowej niniejszej instrukcji (rzuty kondygnacji).

Należy przyjąć jako zasadę wychodzenie najkrótszą drogą bezpośrednio na zewnątrz budynków. Należy unikać ewakuowania się przez inne części obiektu.

Uwaga:

- ostatni pracownik opuszczający pomieszczenie zamyka je i klucz pozostawia w zamku,
- w strefie pożaru nie należy otwierać okien,
- po opuszczeniu pomieszczenia należy poruszać się zgodnie z ustalonym kierunkiem ewakuacji kierując się do klatki schodowej, a następnie do wyjścia na zewnątrz budynku,
- w miejscu dla ewakuowanych należy czekać na dalsze polecenia.

10.7. Rejony dla ewakuowanych

Jako rejon dla ewakuowanych wyznacza się plac przed Urzędem Miasta.

Instrukcja postępowania na wypadek pożaru, lub innego miejscowego zagrożenia w budynku urzędu miasta Kędzierzyn-Koźle

1. Każdy pracownik Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle w przypadku zauważenia pożaru lub innego miejscowego zagrożenia zobowiązany jest do podjęcia działań zgodnie z procedurą :

- powiadomić telefonicznie Jednostkę Ratowniczo-Gaśniczą Państwowej Straży Pożarnej podając niezbędne informacje :
  - gdzie się pali - adres;
  - co się pali ;(archiwum Urzędu w piwnicy),
  - co jest zagrożone pożarem -(personel techniczny 3 osoby),
  - nazwisko osoby zgłaszającej pożar ,
  - numer telefonu , z którego zgłaszany jest pożar ,

W przypadku uszkodzenia telefonu , należy zaalarmować JRG PSP z najbliższego aparatu telefonicznego ;

- w razie potrzeby wezwać inne pogotowia np. Ratunkowe , Policję .
- powiadamia kierownika danej komórki organizacyjnej na terenie którego powstało zdarzenie
- informuje – ostrzega nie wywołując paniki, osoby znajdujące się w bezpośrednim niebezpieczeństwie, wskazuje im drogę ewakuacji.

2. Kierownik komórki organizacyjnej na terenie którego powstało zdarzenie :

- dokonuje oceny sytuacji
- informuje pracowników o przygotowaniu się do ewakuacji ludzi i mienia
- Informuje o zdarzeniu Prezydenta Miasta Kędzierzyn-Koźle lub osoby w danej chwili upoważnione do podejmowania decyzji o ewakuacji
- Deleguje osobę lub osoby spośród swoich pracowników do określenia strefy zagrożenia , jej wyznaczenia oraz podjęcia właściwych działań zmierzających do ograniczenia skutków zdarzenia (gaszenie pożaru podręcznym sprzętem gaśniczym, wyłączeniu dopływu prądu do miejsca zdarzenia itp.)
- Wyznacza pracowników , którzy powiadomią oraz służyć będą pomocą interesantom oraz osobom postronnym przebywającym w Urzędzie o konieczności opuszczenia budynku
- Organizuje oraz kieruje ewakuacją swoich pracowników w przypadku jej ogłoszenia
- Określa zakres i sposób ewakuacji mienia
- Wyznacza osoby do ochrony zgromadzonego mienia na zewnątrz budynku

3. Dozorca obiektu :

- dokonuje oceny sytuacji
- powiadamia Państwową Straż Pożarną tel. 998 , Pogotowie Ratunkowe tel. 999 oraz Policję tel. 997
- otwiera drzwi prowadzące na zewnątrz budynku, służące do ewakuacji (na wypadek ogłoszenia ewakuacji ludzi i mienia)
- wyłącza wyłącznikiem głównym dopływ energii elektrycznej
- wprowadza i informuje o zdarzeniu oraz zakresie podjętych działań służby ratownicze
- podejmuje ewentualną akcję gaśniczo – ratowniczą

4. Prezydent Miasta Kędzierzyn-Koźle, lub osoba imiennie upoważniona :

- dokonuje oceny sytuacji w oparciu o informacje kierowników komórek organizacyjnych Urzędu
- podejmuje decyzję o ewentualnej ewakuacji ludzi i mienia oraz jej zakresie
- koordynuje oraz kieruje akcją gaśniczo –ratownicza do czasu przybycia jednostek Państwowej Straży Pożarnej
- Współpracuje ze służbami ratowniczymi

5. Pracownicy urzędu :

- podporządkowują się poleceniom kierownika komórki organizacyjnej
- wyłączają odbiorniki energii elektrycznej (komputery, klimatyzatory itp.)
- zamykają okna
- przygotowują mienie do ewentualnej ewakuacji
- pozostają w pokojach do czasu wyraźnego polecenia o ich opuszczeniu

Zasady postępowania pracowników po ogłoszeniu komunikatu o ewakuacji :

- Nie wywołujemy swoim zachowaniem paniki
- sprawdzamy czy wyłączone są odbiorniki energii elektrycznej
- zamykamy okna
- wychodząc z pokoju zabieramy najpotrzebniejsze rzeczy (dokumenty osobiste) oraz zamykamy drzwi (nie na klucz)
- w przypadku zarządzenia ewakuacji mienia, zabieramy ze sobą worki z przygotowanym wcześniej wartościowym mieniem i składamy je w wyznaczonym miejscu poza budynkiem Urzędu
- kierujemy się do najbliższego wyjścia ewakuacyjnego na zewnątrz zgodnie z opracowanym graficznym planem ewakuacji oraz rozmieszczonymi znakami ewakuacyjnymi
- w czasie dużego zadymienia poruszamy się jak najniżej podłogi
- z chwilą zaniku napięcia uruchomione zostaną lampy oświetlenia ewakuacyjnego z naniesionymi kierunkami ewakuacji
- Udzielamy sobie wzajemnej pomocy
- gromadzimy się w wyznaczonym miejscu do ewakuacji tzw. punkcie zbornym
- ustawiamy się w szyku uporządkowanym np. wydziałami
- sprawdzamy czy wszyscy współpracownicy znajdują się w wyznaczonym miejscu a informację przekazujemy właściwemu kierownikowi komórki organizacyjnej
- w miejscu dla ewakuowanych nie można się rozchodzić do czasu wyraźnego polecenia wydanego przez właściwego kierownika jednostki organizacyjnej lub kierownika działań gaśniczo – ratowniczych .

11. Sposoby zaznajamiania użytkowników obiektu z treścią przedmiotowej instrukcji oraz z przepisami przeciwpożarowymi.

11.1. Szkolenie przeciwpożarowe pracowników

Za zorganizowanie i przeprowadzenie szkoleń odpowiedzialny jest: Pracodawca (każdy odnośnie swoich pracowników) w porozumieniu z pracownikiem prowadzącym sprawy osobowe. Szkolenie przeciwpożarowe ma na celu zapoznanie pracowników z zagrożeniami występującymi w obiekcie oraz:

- zapoznanie pracowników ze sposobami eliminowania zagrożeń pożarowych
- i innych miejscowych, a także zapoznanie ich z obowiązującymi przepisami ppoż.,
- wskazanie pracownikom sposobu postępowania na wypadek pożaru lub
- innego miejscowego zagrożenia w tym ich zadań podczas ewakuacji,
- nauczanie pracowników posługiwania się sprzętem gaśniczym, ratowniczym
- i urządzeniami gaśniczymi oraz z zasadami ich użycia,
- zapoznanie pracowników z zadaniami i obowiązkami w zakresie ochrony
- ppoż. w zależności od zajmowanego stanowiska.

Wszyscy pracownicy są objęci następującymi rodzajami szkolenia:

1. Szkolenie instruktażowe wstępne. Szkoleniu temu podlegają wszyscy pracownicy przed dopuszczeniem do pracy. Szkolenie to powinno być przeprowadzone przez osobę uprawnioną. Szkolenie wstępne powinno być udokumentowane podpisem szkolonego i osoby przeprowadzającej szkolenie oraz wydaniem zaświadczenia.

Szkolenie instruktażowe wstępne jest w zasadzie szkoleniem jednorazowym. Uzasadnieniem do przeprowadzenia tego szkolenia ponownie mogą być następujące przypadki:

- kiedy firma zmienia profil lub technologię,
- wprowadzenia istotnych zmian w organizacji ochrony przeciwpożarowej
- w obiekcie,
- zostały wprowadzone istotne zmiany w zabezpieczeniu ppoż. obiektu.

2. Instruktaż na stanowisku pracy. Temu rodzajowi szkolenia podlegają wszyscy nowi pracownicy lub pracownicy zmieniający stanowisko pracy. W czasie szkolenia, pracownicy są zapoznawani z zagrożeniami pożarowymi na stanowisku pracy, warunkami bezpieczeństwa, instrukcjami technologiczno-ruchowymi, instrukcjami ppoż. obowiązującymi na stanowisku pracy.

Przeprowadzenie instruktażu na stanowisku pracy musi być udokumentowane.

UWAGA:

Zagadnienia ochrony przeciwpożarowej ujęte są w programach szkoleń okresowych z zakresu bhp.

11.2. Obowiązki pracowników w zakresie ppoż.

Wszyscy pracownicy zobowiązani są do:

- przestrzegania przepisów ppoż.,
- uczestniczenia w szkoleniach ppoż. i poddawania się sprawdzianom wiedzy,
- realizacji poleceń przełożonych mających na celu poprawę stanu bezpieczeństwa pożarowego w budynku,

- utrzymywania należytego porządku na swoim stanowisku pracy i w jego otoczeniu,
- prawidłowego użytkowania instalacji i urządzeń elektroenergetycznych,
- a w szczególności przestrzegania zakazów samodzielnego "naprawiania"
- bezpieczników, użytkowania urządzeń grzejnych nie mających związku
- z wykonywaną pracą oraz umieszczania na punktach świetlnych osłon i dekoracji
- z materiałów palnych,
- posiadania umiejętności posłużenia się podręcznym sprzętem gaśniczym,
- przestrzegania warunków bezpieczeństwa podanych w niniejszej instrukcji lub
- w instrukcjach technologiczno - ruchowych,
- znajomości zasad postępowania na wypadek pożaru,
- zgłaszania przełożonym lub upoważnionemu pracownikowi prowadzącemu sprawę ppoż. zauważonych zagrożeń i nieprawidłowości w zabezpieczeniu ppoż.,
- uczestniczenia w akcjach gaśniczych i ratowniczych w przypadku pożaru lub innego miejscowego zagrożenia.

11.3. Alarmy próbne ewakuacyjne

Alarmy próbne stanowią praktyczną formę szkolenia. Alarmy te zaleca się przeprowadzać co najmniej raz na dwa lata z udziałem wszystkich pracowników, z zachowaniem zasad zabezpieczenia mienia. Z przeprowadzonego alarmu ewakuacyjnego sporządza się notatkę z wnioskami stanowiącymi podstawę do działań korygujących warunki ewakuacji oraz jej organizację oraz poziom przygotowania załogi.

--	--	--	--	--	--

Załącznik nr 2

P R O T O K Ó Ł

ZABEZPIECZENIA PRZECIWPOŻAROWEGO PRAC SPAWALNICZYCH

1. Nazwa i określenie budynku - pomieszczenia i miejsca , w którym przewiduje się wykonanie prac spawalniczych :

.....
.....

2. Zagrożenie wybuchem oraz właściwości pożarowe materiałów palnych występujących w budynku lub pomieszczeniu

.....
.....

3. Rodzaj elementów budowlanych (zapalność) występujących w danym budynku, pomieszczeniu lub rejonie przewidywanych prac spawalniczych

.....
.....

4. Sposób zabezpieczenia przeciwpożarowego budynku, pomieszczenia, stanowiska, urządzenia itp. na okres wykonywania prac spawalniczych

.....
.....

5. Ilość o rodzaju podręcznego sprzętu pożarowego do zabezpieczenia toku prac spawalniczych

.....
.....

6. Środki i sposób alarmowania Straży Pożarnej oraz współpracowników w przypadku zaistnienia pożaru

.....
.....

7. Osoba odpowiedzialna za całokształt przygotowania zabezpieczenia przeciwpożarowego w toku prac spawalniczych

.....

8. Osoba odpowiedzialna za nadzór nad stanem bezpieczeństwa pożarowego w toku prac spawalniczych

.....

9. Osoba zobowiązana do przeprowadzania kontroli rejonu prac spawalniczych po ich zakończeniu

.....
.....

Komisja w składzie :

Podpisy członków komisji :

- 1) .....
- 2) .....

- 1) .....
- 2) .....

Załącznik nr 3

Z E Z W O L E N I E

NA PRZEPROWADZENIE PRAC SPAWALNICZYCH I INNYCH PRAC POŻAROWO NIEBEZPIECZNYCH

1. Miejsce pracy

.....
.....

2. Rodzaj pracy

.....
.....

3. Czas pracy, dnia ..... od godziny ..... do godziny .....

4. Zagrożenie pożarowo-wybuchowe w miejscu pracy

.....
.....

5. Sposób zabezpieczenia przed możliwością powstania pożaru

.....
.....

6. Przeciwpożarowe środki zabezpieczenia

.....
.....

7. Sposób wykonania pracy

.....
.....

8. Odpowiedzialni za przygotowanie miejsca pracy, środków zabezpieczających i zabezpieczenia
toku prac spawalniczych

.....
.....

9. Zezwalam na rozpoczęcie robót

.....

(podpis Prezydenta Miasta)

10. Pracę zakończono dnia ..... godzina .....

.....

(podpis wykonawcy prac)

11. Stanowisko pracy i jego otoczenie sprawdzono pod względem zabezpieczenia pożarowego

.....

(podpis kontrolującego)